

OSKYDDAD

Barn och ungdomar om att leva med skyddade personuppgifter

Allmänna Barnhuset, Stockholm 22 maj 2013

Janna Törneman, Barnombudsmannen

Hallä!
Här! Jag!

SIGNALER

Vad berättar barnen
och ungdomarna?

Rädsla och otrygghet

”I början [...] var det jättesvårt att göra sig av med rädslan. Jag sov aldrig på nätterna, ingenting alls. Det var jättejättejobbigt.”

”Den vi flydde ifrån, det var min pappa. Och liksom när han fick reda på var vi bor och sådant. Alltså han kunde i princip göra vad han ville. Och det är det som är värst, det finns inget skydd.”

”Det känns ju inte helt rimligt. [...] Om man har skyddat, då lever man ju själv med rädsla hela tiden liksom. Och det den andra personen får utstå det är ju nästan ingenting alls.”

”Det han hade var ett besöksförbud. Och det gjorde att han inte fick kontakta oss. Men om han kontaktade oss hände det inte så mycket. Och det var det som var dåligt. Så liksom, om han vet var jag är och så, ja, man känner sig aldrig trygg”.

Ensamhet och isolering

”Jag vill inte vara så mycket med kompisar för jag ville inte ha frågor och så. Det påverkar mig också jättemycket.”

”Under en tid hade jag inga vänner. Ingen, ingen, ingen. Och det är ganska svårt. Man mår inte psykiskt bra.”

”De blir ju lite chockade och så, men de förstår samtidigt varför det är viktigt att det inte kommer ut bilder [...] på nätet på mig. Jag har ju förklarat lite för mina kompisar, varför de inte får lägga ut bilder och så. Så de har ju förståelse för det. Så det har faktiskt inte varit några problem heller. Så det är jätteskönt.”

Brist på information

”Det kändes konstigt. Mamma sa bara att vi skulle flytta.”

”Problemet var att jag hade ingen aning om hur det funkade att ha skyddade personuppgifter, [...] ingen aning överhuvudtaget hur det funkade, jag visste inte hur jag skulle bete mig när jag kom till ett sjukhus eller där jag skulle behöva identifiera mig på nåt sätt.”

Skolan

”Det var bara jobbigt, man blev bara påmind hela tiden att du blir specialbehandlad, du är annorlunda. Man tänkte bara på det hela tiden.”

”Alltså vuxna, de försöker hjälpa till men de kan backa litegrann och låta personer andas och så. För har man varit med om något hemskt vill man inte bli påmind om det.”

Krånglig vardag

”Det är jättejobbigt att leva med skyddad identitet. Man kan inte få vänner, man kan inte använda bank, alltså jag använder inte mitt riktiga namn i skolan eller så. Så om man säger, det är inget roligt att leva med skyddad identitet.”

”Sen så finns det där med skolan och så. Det verkar som om de inte har någon koll på det alls.”

”De får alltid ring till någon som får ringa till någon och kolla mappar och sådant, jättelång tid, tills de vet vad de ska göra.”

Barnombudsmannens förslag

1. Stärk barns säkerhet vid hot om våld. Inrätta säkerhetssamordnare hos socialtjänsten.
2. Barn har rätt till tydlig information om vad skyddet innebär.
3. Nationella riktlinjer krävs för när skyddade personuppgifter ska beviljas och omprövas.
4. Tydliga rutiner och höjd kompetens hos myndigheter.
5. Socialtjänstens roll måste tydliggöras vad gäller skyddat boende.

Tips från barnen och ungdomarna

1. Låt inte "skyddat identitet" ta över ditt liv. Du är värd mer.
2. Ta alltid med dig en vuxen när du ska, till exempel, till sjukhuset. Annars kommer du att få sitta och förklara för sköterskorna i timmar innan du kan göra något.
3. Planera, innan ni börjar i nya skolor eller flyttar, med familjen om hur din historia kommer att se ut. Hitta på något som hela familjen ska hålla sig till. Annars kommer folk förr eller senare märka att något inte är rätt och då kommer frågorna att rulla på.
4. Försök att byt namn eller helst ansök om ett nytt personnummer. Då kommer allt att bli lättare.

